

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 12. zvezka.

Naša zvezda — večna luč!	353.
Življenje sv. Marjete Kortonske.	
XXV. pogl. Razni nauki in tožbe Jezusove	364.
XXVI. pogl. Tolažbe od zgoraj	366.
XXVII. pogl. Smert in poveljevanje	369.
Seraf Askoljski (Konec)	371.
Kako se naj obnašajo udje III. reda.	
VII. Pri jedi in pojedinah	373.
Nauki in izreki čast. Janeza Vianneya, kurata arskega (Konec.)	381.
Miloščina	382.
Kedaj smo v rosnici ponižni	382.
Kako obleko si moraš pripravljati za nebeško ženitnino	382.
Priporočilo v molitev	382.
Zahvala za vslišano molitev.	384.
Glede odpustkov v sedanjem svetem letu	384.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1900.

Knjižne novosti.

Slovenski pravopis. Sestavil Fr. Levec, c. kr. prof. itd. (Dalje.)

Kako torej sodijo Slovani o eljanju naše mlade gospode? Profesor Baudouin de Courtenay mi piše mej drugim:

„Levec ima prav, ko piše, da je izrekovanje bil, prišel, volk... (z l in ne z u) „spakovanje“. Meni je bilo to zmeraj zoperno (widerwärtig) in delalo na me vtis na vlaščenega kvarjenja jezika. Za me ima to neki „dekadentistični“ značaj. — Prava slovenska izreka tirja, da se v takih slučajih izgovarja -u (-w), in nič drugega kakor -u. — Ne vem, ali sem Vam poslal svojo knjižico „Próba teorji alternacyj fonetycznych“, ali pa okrajšano nemško izdajo „Versuch einer Theorie phonetischer Alternationen.“ Tam govorim na enem kraji ravno o takem kvarjenji slovenskega jezika v neki ljudski šoli: učitelj je zapovedal otrokom, naj berejo in sploh izrekajo „da l“, „bi l“, „delal“...; mej tem ko se tam, poleg fonetičnih lastnosti vsega dijalekta, l pred samoglasniki izgovarja kakor rusko л ali pa poljsko („normalno“ izrekano) ł, — tako kakor tudi na Notranjskem, Dolenjskem, Stajerskem in deloma na Krasu. Na ta način je vsiljeval oni učitelj „alternacijo“ l || l v takih formah, kakor da l || da la, bi l || bi la, delal || delala...; kar je moglo biti le nenaravno in zoperno.

Ako „gospoda“ misli, da se z izgovarjanjem -l (-lj) na mestu -u blizu vseslovanstvu, se zelo moti in dela prav za prav veliko neumnost.

Sedaj odgovorim na Vaša vprašanja:

1) Akustični vtisek „normalnega“ poljskega ł (ki se sicer nahaja v izreki le manjšine Poljakov) in ruskega л je skoro popolnoma tak, kakor vtisek slovenskega l, izgovarjanega pred samoglasniki od „prostega“, ne „gospeskega“ ljudstva na Notranjskem, na Dolenjskem, na Stajerskem in deloma na Krasu. Vsaj jaz sem tako tam slišal: sm hodila, sm bla, laž, lomit, glava, slama... Na vsak način je to akustično bližje bilabialnega w, nego nemško-češkega l.

2) Se ve da, da večini Slovanov (Rusom in Poljakom) bolj ustreza, to je, zdi se bolje „slovansko“, ako se izgovarja v a w, v o w k (vouk) . . . , nego ako se izgovarja v a l, v o l k (s češko-nemškim -l). (Sicer pa v mnogih čeških, posebno pa moravskih dijalektih in razen tega sploh v slovaščini, to je severno-ogerski slovenščini, prevlada čisto l, na rusko-poljski način). Ali to isto se poteza tudi na izreko pred samoglasniki, takò da se zdi bi la, vo la . . . na prvi pogled Rusu in Poljaku ravno tako otroško in „dysfatično“, kakor bi l, vo l . . . , in kakor navadna, normalna češka izreka vseh l brez izključbe (brez izjema).

3) Nemški l se sreča mej Rusi le posamezno, kakor individualna „napačna“, in jako redka izreka. Sploh pa vsi Rusi (Velikorusi) izgovarjajo le l. — Kaj bo v prihodnje, ne vem;

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XVII. tečaj.

V Gorici, 1900.

XII. zvezek.

Naša zvezda — večna luč!

Lepi, ljubeznivi božični prazniki — spet so minili! Minil je spet tudi praznik svetih treh kraljev, ki ga Slovenci po pravici tudi prištevamo božičnim praznikom. Na Jutrovem je bil to blizu do konca četrtega stoletja po Kristusu celo edini božični praznik. Dasiravno je pa ta praznik zdaj, ko to bereš, že davno minil, vendar ti menda ne bo neljubo, dragi tretjerednik, da se ga v duhu še enkrat poveseš ter skupaj prevdariva to in ono, kar nama v spomin kliče.

Imenuje se ta praznik, kakor ti je dobro znano, tudi razglašanje Gospodovo, po gerško „epifanija“; spominjati pa nas ima ne le na tri modre z Jutrovega, ki jim je zvezda naznanila rojstvo Kristusovo in so ga oni tako verno prišli moliti in z darovi mu skazati dostojno čast, spominjati nas ima tudi drugega razglašanja Kristusovega, ko ga je sveti Janez kerstil v Jordanu in se je zaslišal glas z nebes: „To je moj ljubi sin, ki imam dopadajenje nad njim“. Naposled nas ima spominjati ta praznik na prvi očitni čudež, ki ga je storil Jezus na ženitnini v Kani Galilejski, ko je namreč vodo v vino spremenil in tako razodel sam svojo božjo moč.

Še do današnjega dne so se ohranile mej pobožnim katoliškim

Ijudstvom razne lepe šege in navade, ki brez dvojbe merijo na te tri dogodke v Kristusovem življenju. V spomin Jezusovega kersta se s posebno slovesnostjo zlasti v jutrovski, pa tudi v naši rimski katoliški cerkvi, tu že prej ta dan, blagoslavlja voda, ki jo jemlje pobožni kristijani na dom, in zvečer ž njo krope svoje hiše in druga gospodarska poslopja. Ob enem se tudi kadi z „viruhom“, to je rastlino, po latinski „asarum europaeum“ imenovano, ki je bila prejšnje leto na cvetno nedeljo mej drugimi rastlinami v cerkvi pri blagoslovljenju. To nas lepo spominja drazege kadila, ki so ga modri prinesli v dar novorojenemu judovskemu kralju.

Po kajenju in kroljenju se zbere družina v preprostih slovenskih hišah — vsaj v mojem kraju je bilo nekedaj tako, in upam, da je še — okoli mize z belim pertom pogernjene. Na sredi mize kraljuje veliki, s testenimi kitami in ptičicami olepotičeni božični hleb, nekod „župnik“, drugod „popertnik“ ali „popertnjak“ imenovan; okoli njega se verste mali božični hlebci, namenjeni vsakemu izmej družine po eden, in drugi kruh. Kaj more biti to, ko nekak spomin na ženitvanjsko mizo v Kani Galilejski? Saj namreč ta kruh ni na mizi, da bi ga družina povečerjala. Družina se zbere okoli mize, tako obložene, le k molitvi. Moli se rožni venec, vsi trije deli, in po molitvi se božični kruh spravi nenačet. V starih časih je bil namreč tudi pred tem praznikom oster post, zlasti menda, dokler je bil to še edini ali glavni božični praznik. Pozneje, ko se je začelo rojstvo Gospodovo obhajati samo zase, je bilo primerno, da se je opravil post pred pervim božičnim praznikom; molitev pri pogernjeni z božičnim kruhom obloženi mizi pa se je od tedaj nadalje opravljala ne samo pred svetimi tremi kralji, temuč vže tudi na sveti večer pred božičem in prav tako tudi pred osmino božiča ali novim letom. Veliki božični hleb se pa, kjer se je stara navada ohranila, razdeli še le opoldne na svetih treh kraljev dan; vsako družinče, pa tudi vsako živinče dobi svoj kosec, seveda morebiti že plesniv.

Zraven teh tih in pobožnih družinskih navad je bila nekod in je morda še zdaj kod tudi druga bolj hrupna in igravska navada: trije mladi ljudje se oblečejo za kralje, eden mej njimi je kajpada zamorec; na kakem drogu nosijo svitlo zvezdo in tako gredo od hiše do hiše pojoč stare preproste božične pesmi. Daril ne prinašajo, pač pa jih prosijo in radi sprejemljejo.

Nekoliko podobna je navada v samostanih, kjer se zvečer pred epifanijo blagoslavlja s kropljenjem, kajenjem in molitvami posamezne celice in drugi prostori. Blagoslovljenje opravlja kak mlajši mašnik mej dvema strežnikoma sè svečami, vsi trije v cerkvenih belih srajčicah. Spremljajo jih, kjer so, drugi kleriki, pojoč lepo staro latinsko pesem o rojstvu Kristusovem.*) In tudi ta ljuba samostanska mladina je nabirala nekedaj ob tej priliki pri posameznih stariših redovnikih primerna majhina darila.

Vidiš, dragi bravec, tako se obhaja svetih treh kraljev praznik več ali menj po vseh krajih z nekakim posebnim veseljem in nenavadnimi slovesnostmi. Nekaj posebnega je mej drugim zlasti tudi to, da se cerkvene molitve tega praznika ponavljajo malo spremenjene in sveta maša skoraj nespremenjena skozi vso osmino, prav kaker se razglašenje ali razodevenje Gospodovo v resnici ponavlja in doveršuje vsa stoletja ter zdaj temu zdaj onemu narodu oznani prihod zveličarjev in vstanovljenje njegove cerkve. Potemtakem je ta praznik spomin tudi našega poklica k jaslicam, pred tabernakelj Gospodov, v cerkev Kristusovo, in kedo se ne bi veselil po pravici tolike milosti božje, kako ne bi bil svetega veselja poln ta praznik?

Ali, da bo imelo najuno veselje terdno podlago, da se ne bova motila na svojo škodo, dragi tretjerednik, glede tolike milosti božje, premisliva zdaj nekoliko bolj na drobno, kako in kaj je z nama, kako se ponašava midva zlasti z ozirom na zvezdo, ki tudi naju vabi pred tabernakelj, v cerkev Kristusovo?

Zvezda se je prikazala modrim na Jutrovem in spoznali so njen pomen. Bog jim ga je razodel, kaker si že bodi, in véro-

*) Ta preprosta, ginljiva pesem se tako začinja :

„Puer natus in Betlehem,
 Hoc in anno,
 Unde gaudet Jerusalem,
 Hoc in anno gratulemur,
 Genitrici collaetemur
 In dulci jubilo,
 Christum regem veneremur
 In novo cantico.“

Ležeče verstice se ponavljajo pri vseh kitičah. Cela pesem je z notami vred natisnjena v knjižici „Flores medici.“ Collegit P. Chrysogonus Majar. — Te knjižice je še precej izvodov pri „Cvetju“; naročnikom duhovnikom, ki bi jo želeli, jo radi pošljemo proti marki 10 vinarjev. Sicer ponerečeno izdanje vender ni brez nekake zajemavnosti.

vali so. Šli so in popraševali po mladem kralju judovskem, da bi ga molili in obdarovali ko svojega Boga in zveličarja. In ko so prišli v Jeruzalem, so tudi judje tamkajšnji in Herodež, njih kralj, slišali o zvezdi in nje pomenu in vstrašili so se vsi vkup. In ko se je zvezda modrim vnovič prikazala v Jeruzalemu, so jo videli tudi oni, ali da bi bili za njo šli z modrimi Jezusa molit, judje tega niso storili. Bodi si, da so vérovali na obljubljenega mesija, ali da niso, oni so imeli druge misli, druge skerbi. Pač pa je Herodež rekel, da ga pojde tudi on molit, naj mu le sporočijo modri, ko ga najdejo. Hinavec! kaj molit — morit ga je hotel iti.

Tako vidiva torej v tistem času trojne ljudi v Jeruzalemu: pobožne, ki verujejo in molijo, posvetne, ki se ne brigajo za vero in verske dolžnosti, hinavce, ki rabijo vero zlo v svoje samopridne, hudobne namene.

In kaker je bilo tedaj v Jeruzalemu, tako je nekako tudi še dandanašnji na svetu. Kaker je obstala zvezda modrih v Betlehemu nad hišo, kjer je bilo tedaj božje dete Jezus, tako sveti zdaj naša zvezda, večna luč, pred tabernakelnom, kjer prebiva prav tisti Jezus v najsvetejšem zakramentu. In ves svet ve, kaj pomeni naša zvezda, večna luč, v katoliških cerkvah, — ali koliko jih je podobnih modrim, ki vstopijo, molijo, darujejo? Ne mnogo! Kraljevskega rodu so pa vsi, ne po kervi, bodi si, pač pa po duši, — kar je tolikanj večje vrednosti. — In kedo so?

To so tiste blage dušice, ki dan na dan na vse zgodaj vstajajo in v vsakem vremenu, tudi v černi temi, tudi v gosti megli, v dežju in nevihti hite v cerkev, da počaste svojega Boga, preden jih pokliče določena ura na delo, s katerim si služijo svoj vsakdanji kruhek, dušice, ki ne iščejo in ne najdejo nikjer večega veselja ko v cerkvi pred tabernakelnom pri ljubem Jezusu. Svet jih zaničuje, ali one so srečne; svet bi jih zavidal, ke bi mogel okusiti njih srečo.

Ali je morda ne more? Saj vsem miglja tako milo in prijazno, saj vse vabi večna luč, saj vse čaka ljubi Jezus v svoji mali hišici; njegovo božje, ljubezni polno serce je vsem odperto, tudi tistim celo, ki ločeni od cerkve v krivoverstvu živijo. Ali verjamete? Nate dokaze!

Samo nekoličko naj se je človek pobrigal za napredek katoliškega pesemstva na Nemškem v poslednjih letih, pa mu ni neznan ime K ó r d u l a P e r e g r i n a. Ta sloveča pésemnica,

tretjerednica sv. Frančiška, še živi — v Švacu na Tiroljskem. Rojena je bila pa 17. junija 1845 v Maljhinu (Malchin) v severno-nemški vojvodini Meklenburg-Šverin, kjer je bil tedaj njen oče Viljem Wöhler protestantski pastor. Viljem Wöhler je dobil pozneje službo v mestu Ludwigslust, kjer je tudi katoliška cerkev. To cerkev je želela mlada Kordula videti tudi od znotraj seznaniti se s službo božjo katoliško, — želja, ki se pastorjevi hčeri ne izpolni posebno lahko. Vender je Kordula tako dolgo prosila in nadlegovala očeta, dokler jo je nekega dne res peljal v tisto katoliško cerkev k sveti maši.

In „ko sem, še ne šestnajstih let“, tako piše sama, „pervič prišla v katoliško cerkev, prvič se približala blesku večne luči in začutila skrivnostno pihljanje od oltarja, tedaj mi je bilo tisti hip jasno, po čem je kopernela moja duša tako goreče, kaker jelen po hladni vodi, kaj je vkljub najobilniši pozemeljski sreči tako britko pogrešala, — osebno bližino, telesno pričujočnost živega Boga, o kateri protestantje, ah! nič ne vedo in nič vedeti nočejo.“

Od tedaj, od ure, ki jo je prebila v katoliški cerkvi, je bilo serce pastorjeve hčerke kaker privezano na tabernakelj. Neprenehoma je mislila na Jezusa v presvetem rešnem telesu, najlepše pesmi zlagala njemu na čast. Po deržavnih postavah ji ni bilo dovoljeno, dokler ni bila še polnoletna, tudi po unanje prestopiti v katoliško cerkev, ali v sercu je bila terdno prepričana: tista cerkev, ki ima Boga samega v svojih tabernakeljnih, ima tudi v vseh svojih naukih pravo resnico. To njeno prepričanje je bilo tako popolno, da ga ni moglo zmagati niti omajati vse pregovarjanje njenih domačih. Oče ji je prestop v katoliško cerkev seveda naravnost prepovedal. Kako bi bil tudi mogel dovoliti kaj takega protestantski pastor, kako terpeti katoličanko v svoji hiši, v svoji družini celo? Ali Kordula se ni dala omečiti niti vžugati; rajši je vse zapustila, vsemu se odpovedala, ko da bi bila zatajila svoje prepričanje, zaverгла vero, ki jo je spoznala za pravo. Kar je imela najljubšega na svetu, očeta in mater, brate in sestrice, srečno življenje v prijazni domači hiši, vse je zapustila in šla je, kamer ji je migljala večna luč. Oče jo je sam spremil na železnico in ločila sta se v britkih solzah za vselej. Zveza z domačo hišo je bila pretergana popolnoma. Brez dédiščine, brez upanja na spravo je šlo vbogo dekle samo po svetu. Prestopa v katoliško cerkev ni moglo nič več zadržavati. 10. julija

1870 je v Frajburgu na Bádenskem v pričujočnosti slovečega pisatelja Aljbana Štoljca, njenega dušnega svétuika, postala katoličanka tudi po unanjem.

Kako se je na to godilo dobrega življenja vajeni, tino izobraženi gospodični, ne bomo pravili obširniše; zadosti bodi rečeno, da je morala služiti delj časa prav za navadno deklo, kaker sveta Notburga, in prišel je dan, ko je od hiše do hiše tudi take službe zastonj iskala. To je bil najtežji dan njenega življenja, kaker sama piše. Pa seveda si je mogla tudi še pozneje dolgo časa le najpotrebniše za pičlo hrano, ponižnó obleko in borno stanovanje s težavo prislužiti, — in vender je bila v sercu zadovoljna, srečna in vesela, bližina najsvetejšega ji je tisoč in milijon krat nadomestila vso srečo, vse dobrote tega minljivega sveta. Vseskozi je zlagala lepe pobožne pesmi, zlasti o presvetem rešnem telesu. Zbirka takih njenih pesmi z naslovom „Kaj večna luč pripoveduje“ (Was das ewige Licht erzählt), prvič natisnjena leta 1874, je zdaj razširjena že v enajstih izdanjih.*) —

To je pač eden najnovejših in najočitniših izmej premnogih primerov čudovite božje sile, ki z njo tako mogočno vleče večna luč človeška serca v katoliško cerkev, pred tabernakelj, k milemu Jezusu. Omenimo na kratko še dvoje, troje takih primerov.

Slavni angleški kardinalj Uájzman (W i s e m a n) o nekem gospodu, M a s ó n po imenu, ki je bil nekoliko let metodistovskega krivoverstva pridigar, pozneje pa pobožen katoliški duhovnik, piše, da ga je slišal v pridigi, kako je pravil pred mnogimi poslušavci, da je bil glavni vzrok njegovega spreobrnjenja ta, ker je čutil vselej, keder je vstopil v kako katoliško cerkev, kaker nekak svet strah in ga je nekaj kaker sililo: poklekni! če tudi ni bila ravno očitna služba božja; v svoji metodistovski cerkvi pa ni nikoli čutil kaj takega. Iz pervega nikaker ni vedel, kaj bi vtegnilo to biti; sprevidel pa je, ko se je seznanil z naukom katoliške cerkve o presvetem rešnem telesu.

Dalje pripoveduje imenovani kardinalj o neki baronovki, nemški protestantini, ki je prišla nekega dne, ko je bila v Rimu, v cerkev vednega češčenja, kjer je sveto rešno telo ves dan izpostavljeno. Noter je videla mnogo ljudi, ki so zatopljeni v

*) Založil je knjižico Felician Rauch v Innsbrucku, stane 3 krone. Enako je vredna priporočila nova knjižica „Aus Lebens Liebe, Lust und Leid, ein Pilgersang zur Abendzeit, von Cordula Peregrina“, izešla ravno tam l. 1898.

molitev tiho klečali pred oltarjem. Na oltarji ni videla nič ko veliko množino luči. „Dobri Bog,“ je rekla sama pri sebi, „menda vendar ne molijo sveč, ti ljudje!“ Ali nehote je tudi ona pokleknila in molila, sama ni vedela, kaj. In spet in spet jo je vlekle v tisto cerkev in vselej se ji je zgodilo tako. Celo leto je poteklo, preden je zvedela, kedo je bil, ki jo je vabil. Z britkostjo se je spominjala pozneje svoje zaslepljenosti.

Podobno se je nekakó godilo poznejšemu nasledniku Uájzmenovemu, kardinalju Menningu. Tudi on je prišel že ko anglikanski duhovnik v Rim ter hodil tam po cerkvah ogledovat, kaker imajo navado bogati angleži. Neko jutro pride v cerkev sv. Ludovika, francoskega kralja. Na oltarju je bilo izpostavljeno sveto rešno telo. Vse je bilo prav preprosto. Nekaj sveč je gorelo; v kóru je klečalo nekoliko duhovnikov v roketih; nekoliko vernih je molilo v cerkvi. Nič posebnega! Vendar je anglikanski duhovnik kaker nekaj skrivnostnega čutil v sercu, kaker bi mu bilo nekaj zasvetilo, kaker bi ga bilo nekaj k sebi vlekle. Pervič v življenju se mu je zazdelo, da bi vtegnila tam biti resnica in da ni nemogoče, da bi bil še sam kedaj katoličan. Spreobrnjenje to ni bilo še, le prvi klic božji. Ali mož ni zapiral serca milosti, molil je, preiskaval in študiral se vso gorečnostjo in odkritoserčnostjo. Razsvitljenje je rastlo od dne do dne in milost božja je storila, kar je bilo še treba. Mèning je postal katoličan, duhovnik, škof in kardinalj. —

Še več nam ne bi bilo nemogoče povedati takih zgledov, ali saj so ti zadosti v dokaz, kako celo krivoverce vabi naša zvezda, večna luč, ki gori po katoliških cerkvah pred tabernakelnom, — in nas katoličanov, nas redovnikov ne bi privabila v naših potrebah, zlasti pa v naši največi potrebi, ki je zveličanje naše duše?!

Pojdimo torej, kamer nas kliče ta mila zvezdica, radi, kaker so šli modri iz daljne Jutrove dežele. Prav tistega kralja, ki so ga oni prišli molit tam od daleč, Bog ve kako daleč, in po slabih in neznanih potih, prav tistega večno mladega kralja imamo tudi mi osebno pričujočega v naših cerkvah. O, pridite, molimo ga! — —

Ali, kaker smo rekli, tudi j u d j e so videli zvezdo, pa vendar niso šli z modrimi molit Jezusa. Zakopani v posvetne skerbi, posvetne opravke in zabavke se niso brigali za njo in za njen pomen, ali pa celo verjeli niso, ko so slišali, kaj pomeni;

ošabna posvetna modrost jim je branila. In tako je blizu tudi dandanašnji. Katoliški kristijan ve, koga ima v cerkvi v tabernakeljnu, ve, da prav tistega Jezusa, ki so ga prišli molit modri z Jutrovega; pa kako se večina malo zmeni za to! Kako samega pušča! In še ko pride v cerkev, kako malo misli nanj!

Seveda Jezus v tabernakeljnu zato nič ne terpi; ni mu dolgčas in nič se ne jezi, da je sam noter noč in dan. On sploh našega obiskovanja, našega češčenja in moljenja nič ne potrebuje, on je lahko tudi brez nas popolnoma in neskončno srečen in blažen. Res je sicer ne le ko Bog, ampak tudi ko človek pričujoč v svetih hostijah, vendar pa ne ko terpljenju in slabostim podveržen človek, temuč ko človek v stanu zveličanja, tolikega zveličanja, kaker ga je le edino on in nihče drugi mogel, po združenju z božjo natoro namreč, doseči. V tem oziru bodimo torej le brez skerbi, Jezusu se v tabernakeljnu zavoljo naše nemarnosti in hudobe ne godi kako slabo; njega ne more zadeti nobena slabost, nobeno terpljenje več.

Ali če Jezus ne potrebuje nas in našega češčenja, potrebujemo pa mi njega in njegove pomoči. In še kako je potrebujemo! Kako velike, kako mnogotere so naše potrebe! In Jezus ni rekel da nam bo dal nebeški Oče vse, kar potrebujemo, naj ga prosimo ali pa ne, temuč: „Prositate in se vam bo dalo“, tako je rekel, in kako lepo nas je učil moliti: „Oče naš, kir si v nebesih!“ in prositi vsaki dan: „Daj nam dneves naš vsakdanji kruh!“ —

Naš posredovavec pri Očetu pa je naj prej Sin; po pravici se moramo torej k njemu zatekati vsaki dan, in dasiravno nas sliši ko Bog Sin povsod, kjer smo, vendar nas bo pač najrajši vslišal tam, kjer je v vidnem znamenju tudi ko človek, naš brat, pričujoč.

S tem pa zopet ni rečeno, da imamo le vedno v cerkvi tičati, le v eno mer pred tabernakeljnom klečati in pričakovati, da bo že Bog skerbela, da se naše druge dolžnosti same opravijo. Še prijateljem, pravi že neki moder paganski mož, ne moreš nakladati, da bi za te kaj delali, ko sam lenobo paseš, nikar pa bogovom!*) In naš slovenski pregovor je tak: „Bog pravi: Gomaraj, da ti bom pomagal!“ — Eno in drugo mora biti, delo in molitev; kraj najprimerniši molitvi je pa, to je terdno in

* Demosth. Ol. 2, 23.

očitno, v cerkvi, tam, kjer imamo v tabernakeljanu pričujočega našega Boga in zveličarja, in ni dvojiti, da je vredno hude graje, ako veruje sicer kristijan v to pričujočnost zveličarjevo, pa se vender tako malo zmeni zanj. Če pa ne veruje, potem se pa seveda vže ne more več imenovati kristijana.

Žalibog, da se ne manjka dandanašnji tudi takih, ki ne vérujejo, povsod po svetu, tudi po deželah, ki so po imenu katoliške! Francoska je na priliko katoliška dežela; vender v Parizu, kaker pravijo katoliški duhovniki, ki to lahko vejo, mej otroci v šolah že dve tretjini ni kerščenih; za Kristusa in za Boga sploh ti otroci nič ne vedo, njih stariši torej, če tudi kaj vedo, vender nič ne vérujejo. Tako zdaj v najstariših katoliških pokrajinah živíjo ajdje, pravi ajdje, kaker so bili nekedaj v paganskih časih, morebiti celo hujši, kaker so dandanašnji po ajdovskih deželah v Aziji, ali Afriki. In kaj se uče ti ubogi otroci v francoskih šolah? Nič o Bogu, nič o božjih ali cerkvenih zapovedih! Vere, molitve, katehizma ne poznajo. Namestu dolžnosti katoliških kristijanov jih uče pravice francoskih deržavljanov. Imenitne pravice kajpada! Na Francoskem ima siromak, ki kamen tolče in cesto posiplje z njim, tako pravico pri volitvah, kaker bogataš, ki se po tisti cesti v svitli kočiji vozi brez dela in truda. Ali siromak po volitvi z manjšim trudom kamen tolče, ali se bogataš menj prevzetno vozi v svoji svitli kočiji, to ni povedano v francoski šolski knjigi.

Pa pri nas seveda, hvala Bogu, do zdaj še nismo v tej reči prav tako daleč, kaker so na Francoskem in Italijanskem; ali ne motimo se! če pojde, kaker je šlo do zdaj, tudi mi bomo kmalu tam. Saj se neki že tudi mej Slovenci očitno hvali in povzdiguje staro ajdovstvo nasproti veri in cerkvi Kristusovi, prav kaker so to delali v začetku potekajočega stoletja zdaj obožavani nemški pismarji in pėsmarji, znani Gete, Šiler, Hajne in toliko drugih.

Ne čudimo se! Cerkev Kristusova na zemlji se imenuje vojskovavna in tudi je. V vojski je pa že tako, da zmaguje zdaj ena, zdaj druga stran, zdaj pravica, zdaj krivica, zdaj Kristus, zdaj Antikrist. Prav zato ni sile, da bi obupali. V prejšnjem stoletju je bila katoliška cerkev celo v večih nevarnostih, kaker je dandanašnji; sovražniki so se že veselili, da so jo poderli. Ali peklerska vrata je niso premagala; celo terdníše in veličastníše stoji dandanašnji kaker pred sto leti. Le gnjilo in piškavo

sadje odpada; pošteni možje, ki jim gre za resnico, se vračajo v katoliško cerkev od vseh strani, iz razkola in krivoverstva, kaker iz nevere in malomarnosti. Če smo povedali prej, kako se strašno zajeda mej francosko ljudstvo zlasti v poslednjih dvajsetih letih splošno brezverstvo, moramo povdariti tukaj, da se mej najviše izobraženimi vže odločno prikazuje zopet veselo prerjenje kerščanstva. Najznamenitiši možje, sloveči pesemniki in pisatelji se spreobračajo in lahko si mislimo, kako mogočno vpliva zgled takih mož na hitro, lehkosprejemno francosko ljudstvo. Naj omenimo tukaj le enega takega veljaka, ime mu je Frančišek K o p é (François Coppée, de l'Académie française). Knjiga, ki popisuje v nji svoje spreobrnjenje („La Bonne Souffrance“), je v menj ko dveh letih doživela 82. izdanje. To pač ne bi bilo mogoče, ke bi bil francoski narod sploh resno slovo dal katoliški veri in cerkvi.

Tudi Slovencu, in naj bo še take izobražen in učen, se torej ni treba sramovati vere in življenja po veri. Tisti mladi Slovenci pa, ki se vere sramujejo in po nji ne živijo, ki se vzdigujejo zoper cerkev in papeže, škofo in duhovščino, in hvalijo in povišujejo paganstvo, oni se bodo kesali, ko bo prepozno. Kedor torej sam sebi in svojim slovenskim rojakom dobro želi, naj nikar ne posluša modrovanja takih perokov, ljudi, ki jim očitno ni za resnico in pravico, temuč le za mošnjico in kar se jim še za to življenje prijetno in poželenja vredno zdi. Take ljudi po pravici primerjamo judom, ki so videli zvezdo in slišali, kaj pomeni, pa vendar niso šli z modrimi molit Kristusa, in morebiti so tudi druge zadržavali se svojim slabim zgledom in očitnim nasprotnim govorjenjem.

Malopridni ljudje! ostre graje in kazni vredni!

Ali še malopridniši je bil Herodež, ki je naročil modrim, naj le gredo in poiščejo dete, da ga bo potlej tudi on šel molit. Lepo je govoril, ali gerdo je mislil, prav kaker Judež 33 let blizu pozneje.

O Herodež kralj, o Judež Iškarjot, žalostna imena! In vendar, tudi taki ljudje so na svetu, tadi še zdaj! Po unanje sama pobožnost, sama gorečnost — za Boga, za vero, za cerkev, za narod, — v sercu zgolj samopridni, samopašni, posvetni, morda peklenski nameni! To je hinavščina, licemerstvo, farizejstvo, — to je tisti greh, ki morebiti največo škodo dela veri in cerkvi Kristusovi, tako kaker so bili že pred 1900 leti najhujši nasprot-

niki našega nebeškega učenika hinavci, farizeji. — Berž ko se namreč pokaže, da je bil na videz goreči katoličan v resnici samopašnik brez vere in vesti, berž se vzdigne in razširi sum: „Glejte jih, taki so vsi! Vera in pobožnost jim je le orodje gospodovavnosti, zlatohlepnosti in srebroljubja; verniki so nevedne, lehkomisljene, boječe ovčice, ki jih strižejo in koljejo prekanjeni sleparji v božjem imenu!“ — Kedo se ne spominja nanj, na t a k s i l e n sum, ki so ga, ni še davno, širili z vidno slastjo neprijatelji katoliške cerkve o priliki, ko je nesramno sam razgalil svoje grozovite sataanske sleparije znani francoski frامason — mi, hvala Bogu! nismo oskrunili „Cvetja“ z njegovim ostudnim imenom in tudi zdaj ga ne bomo; toliko drugih katoliških listov je, žal, na sramoti ostalo sè svojo naglo, preprosto vernostjo. Pač jasen dokaz, kako opravičen je včasih znani pregovor: „Bog nas varuj prijatelov, sovražnikov se bomo skušali sami.“

Vi pa, dragi tretjeredniki, vi imate še posebno dolžnost, z največo skerbjo se zderžavati vsake tudi najmanjše sence hinavstva, sovražiti hinavščino iz dna serca vže zato, ker se je dajalo hinavcem in se jim morebiti še zdaj kje daje prav vaše, reš da spačeno, nekedanje ime — po kaki pravici, jaz ne vem.

Bodite torej pobožni, dragi tretjeredniki, ali pobožni v duhu, in resnici; nikedar svoje pobožnosti nalašč ne kažite svetu; dobra dela delajte, pa skrivajte jih pred ljudmi, da ohranijo svojo vrednost pred Bogom. Vseh nenavadnih in čudnih unanjih pobožnosti se várujte, ker je pri njih zmirom nevarnost, da se jim pridruži duhovna ničemernost, prevzetnost in tudi hinavščina. Ne bodite ostri sodniki drugih, pač pa skušajte sami svoje slabosti do dobrega spoznati, pravično presoditi in iztrebiti brez prizanašanja. Drugim, ki jih vidite na slabem potu, pa skušajte pomagati bolj s tiho molitvijo, kaker z glasnim svarjenjem ali celo jeznim očitanjem, zlasti, keder niste vi odgovorni za nje.

Ljubimo se mej sabo, kaker nas je ljubil naš Gospod Jezus Kristus in nas še zmirom ljubi; le tako bomo tudi mi njega mogli prav ljubiti in v najsvetejšem zakramentu prav častiti; le tako bomo hodili vredno poklica, s katerim smo poklicani, poklicani najprej v cerkev Kristusovo, óbčino svetnikov, in potem še posebej v red našega ljubezni gorečega serafinskega očeta svetega Frančiška. Tako živeči bomo radostno obhajali, če nam ga Bog da včakati še kedaj, slovesni praznik razglašenja Gospodovega,

praznik našega poklica, pričakovaje poslednjega poklica gori v večna prebivališča, kjer bomo, kar zdaj ponižno verujemo, veseli gledali od obličja do obličja.

Življenje sv. Marjete Kortonske.

P. A. M.

XXV. POGlavJE.

Razni nauki in tožbe Jezusove.

Mnogo reči je Gospod razodel svoji zvesti služabnici, katerih pa ne bomo vseh popisali, ker so si bolj ali menj ena drugi podobne; le nekatere hočemo še omeniti, posebno to, kar ji je Gospod razodel zaradi poboljšanja in prenovljenja človeškega rodu.

V noči druge nedelje v adventu ji je rekel Gospod: „Jaz hočem, da naj imajo vsi moji prijatelji čistost serca in telesa, naj govore vedno resnico, naj krote svoje počutke in bodo napolnjeni s popolno ljubeznijo. Kaker sem se jaz Gospod vseh stvari vsem podvergel, tako naj se tudi vsi moji služabniki ponižujejo in žele, da bi jih vsi ljudje zaničevali. Ako bodo čisti kot bele lilije in vsi goreči od ljubezni, bodo dosegli pravo slavo, dobili od mene, delivca vsega dobrega, obilo milosti in imenovani bodo v resnici moji izvoljenci.“

Na to je Gospod, kaker vže večkrat, tožil čez hinayske duše, ketere ga sè svojim življenjem bolj žalijo kot časte; tožil je čez kralje, mogočne tega sveta, predstojnike, urednike, davkarje, sodnike in odvetnike; tožil je čez spridena dekleta, slabe žene in vdove; čez goljufne tergovce in oderuhe.

V takih trenutkih je pobožna duša pričakovala od Gospoda kako tolažbo ter sama pri sebi mislila: „Kaj neki mi bo zdaj Gospod podelil?“ Gotovo nedolžna misel je bila to, vendar je natančna pravičnost božja našla madež v njej. Zato jo je Gospod posvaril: „Zakaj hočeš ti meriti neskončno modrost? Nikedar se ne derzni omejiti mojih del in jih preiskovati. Ako hočeš priti do zaželjenega namena, hiti po poti križa in gotovo boš dobila največe milosti, ketere želiš. Tvoja priprostost se da izgovarjati s hrepenenjem po moji milosti.“

Gospod je še mnogo ž njo govoril. Mej drugim je rekel: „Hočem, da objokuj tisti čas, ko si me žalila“. Na to je hitro odgovorila: „O Gospod! Ke bi bilo moje telo veliko ko cel svet ter se stopilo v solzah in kervi zaradi velikega kesanja nad tolikimi krivicami in razžaljenjem, s katerim sem te žalila, bi vendar nikedar ne mogla popolnoma popraviti to razžaljenje. Vendar jaz se kesam in želim imeti toliko kesanje, kakor mi ga bo podelila tvoja milost.“ Na to je občutila toliko sladkost, da je zaklicala: „Kako morejo prenašati toliko sladkost vse nebeške trume, ki so pred teboj v večni domovini?“

Ko je izrekla svoje veliko hrepenenje, naj bi se nigdar več od njega ne ločila, jo je napolnila nova sladkost, da je rekla: „Gospod, ke bi ti s tako sladkostjo napolnil serca vseh ljudi, nikedar bi ne žalili tvojega veličastva.“ Predvečer pred praznikom sv. Janeza ji je Gospod po sv. obhajilu rekel: „O hči! Rečem ti, jaz sem dobri pastir. Jaz varujem in poznam svoje ovce. Veseli se, hči jeruzalemska, s svojimi brati, ki so v mestu nebeškega veličastva in se vesele tvojega prihoda. Povem ti, da boš v večnem življenju ogledalo za vse grešnike. Kakor bodo na dan sodbe ločeni dobri od hudobnih, tako se bodo tudi poznali in razločevali grešniki, ki so od mene dosegli milost, od drugih pravičnih. Tisti dan se bodo vsi skupaj veselili, ki so po tvojem zgledu spreobrnjeni storili pravo pokoro.“

Nekega dne se ji je prikazal peklenški duh v grozni podobi ter ji rekel: „Vedi, da nikedar ne boš dosegla milosti in vsmiljenja, ker si sama sebe končala s tvojo preveliko zderžnostjo in ostro stjo.“ Serčno mu je Marjeta odgovorila: „Poberi se od mene, jaz ne maram tvojega prilizovanja“.

Čez eno uro se ji prikaže v še bolj strašni podobi in reče: „O ti najbolj nesrečna od vseh ženskih, kar jih je na svetu, kedo pa je, kateremu služiš? Kedo je tisti, kateremu slediš s tako zvestim srcem in edino le njega ljubiš? To je tisti tvoj ljubljeni Jezus, po katerem noč in dan hrepeniš, zaradi keterega se vedno terpinčiš“. Marjeta ga je novič zapodila v beg in Gospod jo je pokrepčal in obilno potolažil. Rekel ji je: „Ker se vže bližaš zveličanju, te bo hudobni duh vedno bolj napadal. Pa ne boj se, ker te bom jaz podpiral.“

XXVI. POGlavJE.

Tolažbe od zgoraj.

Mnogo smo vže povedali, kako je nebeški ženin tolažil svojo zvesto nevesto in služabnico Marjeto in še veliko več bi se dalo povedati. Mej vsemi tolažbami pa je bila najslajša tista, ki jo je dobila na osmino praznika sv. Janeza evangelista nekaj let pred smertjo. Tedaj je bila Marjeta zelo žalostna in poterta, ker se ni spolnilo njeno hrepenenje po smerti, posebno pa, ker je bila ostala na božične praznike brez vsake tolažbe. Pa Bog ji je poslal njenega angelja variha, ki ji je mnogo razodel o večni sreči, ki jo čaka. Slednjič ji je tudi sam rekel: „O Marjeta, moja ljuba hči! Ko boš prestala pokoro, ki jo terpiš sè svojo boleznijo v ustih, potlej te bom poklical in doveršil v tebi, kar ti je obljubil moj angelj.“ Kmalu na to je zopet poslal k nji svojega angelja, da jo je tolažil. „O hči!“ ji je rekel, „blažena skerb, ki sem jo za te imel, zakaj tvoje ime je zapisano v knjigi življenja. Povem ti, da ti bo veliki Bog, ki ti je dodelil veliko milost, tudi velike reči razodel ob času, ko bo njemu ljubo.“

V osmini enega Marijinih praznikov, ko je bila v svoji celici prejela presv. Rešnje Telo in ji je bil Gospod milostno razodel, da se bodo tudi neverniki vdeležili sadu njene pokore, je Marjeta dosegla to veliko milost, da si je smela postaviti na glavo prelepo krono in se obleči v prelepo belo vso sè zlatom pretekano obleko. V tem blaženem trenutku je vskliknila: „Ti si Kristus, sin živega Boga, moj Bog in moj Gospod, ki si za naše zveličanje prišel na ta svet.“ Gospod pa ji je rekel: „In jaz ti rečem, ti si moja izvoljena hči in nevesta, biser bel in erdeč v meni, svet in bel za mene. Ni ga serca na svetu, ki bi moglo popolnoma spoznati in verovati, kako velika si ti v meni. Ti praviš, da se ne moreš nasiti v ljubezni do mene in jaz ti povem, da te ne bom prenehal ljubiti. Žalostna si in govoriš, da se je tvoje serce ohladilo v ljubezni do mene, tvojega Gospoda. Toda to se ti le tako zdi, ker se bolešno in slabotno telo ne more več tako vaditi v čednostih in molitvah. Pa povem ti, da tvoje telo, če tudi je vže tako slabo, vendar živi v meni in gori v ljubezni. Ali mar ne gori tvoja ljubezen, ko si vendar pripravljena vse meni darovati in bi rada dala vbogim najdražje in ke bi bilo to tudi mesto iz samega zlata?“

Marjeta je odgovorila: „O moj Gospod! Ne reci zlato mesto; zakaj ke bi bil celi svet moja lastnina, nič bi za se ne obderžala, temuč le na to bi mislila, kako bi vse prav po tvoji volji obernila.“

Drugo adventno nedeljo jo je Gospod milostno nagovoril, ter ji dal spoznati, kako mu je dopadljivo, da ga vedno prosi za milost, da bi bila podveržena vsem stvaram, zadnja mej vsemi, kaker se je tudi on pod vse ponižal. „To tvoje poniževanje“, je rekel, „te bo povzdignilo mej zveličanimi v nebesih.“ Rekel ji je še to: „Bodi bela v nedolžnosti in erdeča v ljubezni, zakaj ti si tretja luč v redu mojega ljubega Frančiška. On je prva luč v redu manjših bratov; Klara druga luč v redu redovnic; ti si tretja luč v redu spokornikov.“ Po teh besedah je novi in močnejši plamen ljubezni zažarel v njenem sercu. Na praznik svetih treh kraljev ji je rekel Gospod mej drugim to: „Moja izvoljena hči, moja tovarišica in sestra, zahtevaj, kar hočeš.“ Ona je odgovorila: „O moj Gospod! Nič drugzega ne želim kaker vedno tebe ljubiti, vedno tebi služiti.“ In Gospod je rekel: „Dam ti ta dar, da me boš vedno ljubila in poveličevala ter mi služila se svojim življenjem.“ Na to jo je čudovito lepo podučil, kako naj ga posnema v križih, težavah, ponižnosti in ljubezni ter po tem potu pride do njegovega vživanja in gledanja.

Ko jo je Gospod na dan spomina sv. Priske blagoslovil v vseh njenih delih, se je globoko pred njim ponižala in rekla: „Ketera pa so moja dela?“ Gospod ji je odgovoril: „O hči! Tvoja jed in pijača, tvoje spanje in bedenje, tvoje molčanje in govorjenje, tvoje celo življenje je vedna molitev, ker vedno pri vseh svojih delih hrepeniš meni dopasti in se bojiš razžaliti me. Zavoljo tega te blagoslovim, ker si nova luč, blagoslovim tvojo celico, v kateri si zavoljo mene skrita. Povem ti, da si roža mej ternjem, ti si čista in zavoljo čistosti, s katero me ljubiš, prišteta mej device in mnogo jih bo terkalo na svoje persi pri tvoji smerti.“

V petek po prazniku sv. Petra in Pavla, ko je bilo njeno serce posebno razgreto v ljubezni, je videla dva angelja, da sta prišla iz nebes, in sta ji kazala na sv. križ ter ji očitala, da ne premišljuje zadosti ran Kristusovih.

Kaker je pa po vsakem očitaniu sledila vedno velika tolažba, tako tudi ta dan. Ne le, da so bile tovarišice Marjetine z nenavadnim veseljem napolnjene, temuč tudi ona sama je bila po sv. obhajilu močno od Boga potolažena. Gospod ji je rekel: „O hči! To jutro sem te povzdignil pred mojim očetom in tvoja duša je

po milosti vedno pred Bogom.“ Marjeta je vprašala: „Kako more to biti, o Gospod, ker se moja duša ne povzdigne v goreči ljubezni do tebe?“ In Gospod je odgovoril: „Gledal sem na tvoje veliko hrepenenje, na tvoje delo in ljubeznjivost, katero sem ti vsadil v serce. Pa svet tega ne pozna, zakaj tvoj zgleđ bi moral zadostovati, da bi se ljudje v pravi pokori k meni obrnili. Vender vse to delam v tebi ne po tvojem zasluženju, temuĉ iz ljubezni, s katero te ljubim.“

V soboto po drugi nedelji po binkošti jo je Gospod po sv. obhajilu prav ljubeznjivo nagovoril ter jo opomnil na to, da je on pravi, živi kruh in jagnje božje, ki odjeme greh sveta. Poduĉil jo je, kako zveličavno je, ako se duša veseli tudi v pustoti in zapuščeniosti ter ji napovedal, da bo terpela, kaker so terpeli sveti marterniki. To se je tudi precej spolnilo. Vse veselje in vsa tolažba jo je zapustila in hudobni duh se ji je prikazal ter je skakal pred njo, kaker bi jo bil vže premagal. Pa angelj božji je dajal Marjeti serĉnost, naj se nič ne boji. Ali hudobni duh ni odnehal, temuĉ je najgerje zaniĉeval sveto služabnico božjo. Imenoval jo je leno, smerdljivo žival, ki hoĉe dati svetu novo zapoved ter njemu, knezu tega sveta, škodovati.

Angelj jo je branil ter priĉal, da jo je Gospod z modrostjo napolnil in jo zmožno storil, škodovati kralju teme. Hudobni duh je pri teh besedah zdivil, zavpil je nad svetnico: „Kar raztergal bi te, ke bi ni bilo dovoljeno.“ Koliker bolj je pa satan divjal, toliko bolj jo je angelj branil. In ko je hudi duh rekel: „Se ne obupam, da jo dobim za se,“ je angelj rekel: „Kaker ti nimaš nobenega upanja, da bi prišel kedaj k nam v nebesa, tako tudi nikedar ne boš dobil te duše v kraj terpljenja, ĉeravno ti je Bog pripustil, da ji velike bridkosti napravljaš v njenem življenju. Ona bo ravno zato toliko lepšo krono prejela.“

Še dolgo se je angelj božji boril z angeljem teme. Slednjiĉ je dal Marjeti v roko zastavo z erdeĉim in belim križem, da bi mogla Ź ujo zmagati peklenskega sovražnika. Precej je tudi priĉela zmagovati, ko je svojega spovednika prosila, naj ji pomaga prav dobro in natanĉno spoved opraviti. Kaj pa je dušnemu sovražniku bolj zoperno, kaker to?

V nedeljo po prazniku sv. Antona je bila po sv. obhajilu napolnjena z nekim preĉudnim in veselim stermenjem. Molila je in zahvaljevala se ter ponižno Gospoda prosila, naj jo nikedar ne pusti pasti.

XXVII. POGLAVJE.

Smert in poveličanje.

Dvajset let je Marjeta služila Bogu v največi zvestobi, v spokornosti, katero moramo sicer občudovati, ali posnemati se je bojimo. Nikedar ji sicer ni manjkalo milosti od zgoraj, ali nikedar tudi ne hudih poskušenj, in ena iz mej najhujših je bila ta, da zadnjih sedem let ni mogla več uživati lepih naukov in svetov svojega spretnega in dobrega spovednika Junta. V terdnem zupanju na Boga je vse premagala in nič drugzega želela, kaker spolniti sv. voljo božjo. Za to bi bila skočila v ogenj.

Na ta način ni prišla samo do tretje stopnje popolnosti, do združenja z Bogom, temuč je v tej popolnosti tudi visoko stopnjo dosegla. Zdaj se je Gospodu dopadlo, poklicati jo z bojišča k miru in plačilu. Dan in uro njene smerti ni samo njej naznanil, temuč tudi vsem tistim, s katerimi je Marjeta zaupljivo občevala. Največe veselje tega razodevenja pa ni bilo samo v tem, da je vedela, kedaj bo vmerla, temuč v tem, da je vedela, da bo srečno vmerla in da bo šla naravnost uživat svojega Boga.

Čakal jo je pa še zadnji boj. Tudi zdaj se je borila sè vso serčnostjo, podpirana s pomočjo od zgoraj, posebno z največo milostjo stanovitosti. Njen duh je bil že odtergan od vsega posvetnega, hrepenela je le po nebesih, po Jezusu. Nič več ni mogla ne jesti ne piti. Njeno telo je bilo tako rekoč od dnha povžito. Sedemnajst dni je tako preživela. Na praznik stola sv. Petra 22. februarja 1297 pri sončnem vshodu je prišel nebeški ženin ter poklical svojo nevesto k večni rajski ženitnini. Vsi pričujoči so čutili čudovito prijetno vonjavo ter za gotovo spoznali to ko znamenje njene svete smerti.

V mestu Kastelo je videla neka pobožna oseba, ko je bila ravno vtopljenja v sveto premišljevanje, kako se je duša Marjetina obdana od velike množice duš, ki so bile rešene iz vic, povzdignila v nebo. Od tega časa nadalje ona svetnice ni drugače imenovala, kot Magdalena nevesta in služabnica Kristusova. Sveta smert Marjetina se je kmalu zvedela po celem mestu in vsi okoli. Od vseh strani je vrelo ljudstvo skupaj, da bi počastilo njene svete ostanke.

Mej tem ko so njene redovne sestre njeno mertvo truplo vmile in v spokorno obleko tretjega reda oblekle, je mestno sta-

rešinstvo sklenilo maziliti njeno telo in ga obleči v dragoceno, škerlatasto obleko, kar se je tudi precej zgodilo. Slovesno so v dolgi procesiji prenesli svetnico v cerkev sv. Bazilija. Zadnja in najnižja hči kortonska je imela najveličastniši pogreb. Vsi so jo poveličevali kot veliko svetnico in mnogo grešnikov je bilo serčno ginjenih in pretresenih. O koliko solz, ne solz žalosti, temuč solz ljubezni, hvaležnosti in veselja je bilo ta dan prelitih!

Več dni je ostalo sv. truplo Marjetino izpostavljeno ljudstvu v počeščenje in vže takrat jo je Bog z mnogimi čudeži poveličal.

Ko je bila dogotovljena rakev, katero je dal mestni zbor napraviti, so redovniki sv. truplo v njo položili. Cerkevica sv. Bazilija, prej zapuščena in prazna, je bila zdaj vedno polna pobožnega ljudstva. Od vseh strani so hiteli zlasti bolniki, stiskani in terpeči v to cerkvico ter se priporočali priprošnji Marjetini. Mnogo slik in zahvalnih tablic na stenah te cerkvice je še zdaj priča, da molitev ni bila zastonj. Ker je bilo ljudstva vedno več, so ščasoma sezidali na tem kraju veliko, prostorno cerkev, v kateri je bila prejšnja cerkevica zdaj kot majhina kapelica. Posvetili so jo v čast sv. Bazilija in svete Marjete.

Pozneje je veliki pridigar frančiškanskega reda, sv. Bernardin Sijenski, to cerkev pridobil za svoje brate in ta čas so prenesli sv. ostanke Marjetine na veliki altar v tej cerkvi.

Ker so se vedno bolj množili čudeži na priprošnjo Marjetino, sta papeža Bonifacij VIII. in Evgenij IV. dovolila očitno jo častiti. Ko je 17. novembra 1, 1515 prišel papež Leon X. v mesto Kortono in z veliko pobožnostjo obiskal grob svetničin, je izdal pismo in dovolil, da se sme vsako leto 22. februarja slovesno praznovati snjen godovni praznik.

O čudežih, ki so se zgodili po njeni smerti, je vže njen spovednik spisal celo knjigo. Pa kako so se pomnožili od tistega časa!

Največi čudež pa ostane vedno njeno življenje, ki je, čeravno skrito v Jezusu Kristusu, vendar postalo za tisoče luč na potu zveličanja.

SERAF ASKOLJSKI.

(Konec).

Tako visoko je dospel nekdanji zidar v popolnosti — toda ravno sedaj mu je pretila ona nevarnost, kateri je zapadel satan sè svojimi pristaši. Če je ošabnost nad vse angelje povišanega angelja vergla z njegovega prestola, tedaj je gotovo še večja nevarnost za serafa v „človeškem telesu.“ Serafin je sprevidel to nevarnost. Čim višje se je povzdigoval v serafski pobožnosti in koliker bolj ga je svet obsipaval z častjo in častnimi priimki „čudodelnega moža“, svetnika i. t. d., tem bolj se je on poniževal. Kardinalj škof Askoljski je brata, čiger svetost je hotel povišati, k mizi povabil. Vseh oči so bile nanj obrnjene, toda kaj morajo gledati? Dali so mu dve jajci mej družimi jedili; a on jih je, mesto da bi jih izpil, nalašč tako nerodno sterl, da sta se mu po bradi pocedili, s tem namenom, da bi ga vsi za prav nerodnega imeli. Drugikrat so ga povabili na dvor plemenitaša Kormilja. Tam je vedno, kedar je kaka tekoča jed na mizo prišla, z viličami v krožnik vbadal. Ko so se mu smejali, se je priserčno veselil. — „Oj blaženi Serafin“ reče mu pri neki priložnosti neki mož, čudeč se nad čudeži, ketere je priprosti kapucin delal, „sedaj z Bogom občuješ, a enkrat ga bodeš na veke v nebesih gledal.“ Takoj mu odverne brat Serafin: „Kako me moreš blaženega imenovati! Ali moreš tako velikega grešnika blagrovati? O da bi bil v vice do sodnjega dne obsojen, hvaležen bi bil Bogu!“ Terdno prepričan tega, kar je tedaj govoril, je vedno bolj pomnoževal svoje molitve in pobožnosti, da bi bil le gotov svojega zveličanja. Ker je vse svoje upanje stavil v terpljenje Kristusovo, zato si ga je razdelil v 400 taček. Iz njih si je sestavil nekak rožni venec obstoječ iz 7 odstavkov.

Vsaki odstavek je imel 63 skrivnosti. Te skrivnosti si je določil za vsaki dan v tjednu v premišljevanje. Mej tem premišljevanjem pa je pretakal solze, zdihoval in jokač poln ljubezni, kesanja in sočutja, zakaj pred njegovo dušo je stal križ. Na njem je gledal njega, kateroga je čez vse ljubil. Pod križem pa je videl žalostno Mater božjo. Njej na čast, katero je za Bogom najbolj ljubil ter Njeno česčenje povsod razširjal, priporočeval in pospeševal, je vsak dan molil „Žalostna je mati stala.“ Ko je

nekoč po noči v cerkvi, kjer je imel navado od polnoči do jutra prečuti, molil to pesem ter prišel do besed: „Poleg križa s tabo stati, Tebi se pridruževati z britkim jokom jaz želim“, tedaj je s svojem sercu čutil veliko sočutje, pa tudi veliko kesanje, ker se je imel vedno za velikega grešnika. In vendar je v njemu prebivala serafska duša, čeravno sam ni verjeti hotel. Od tistega dne, ko je oblekel redovno obleko ter svoje ime „Feliks“ zamenjal z družim jako pomenljivim: „Serafin“, se je neprestano bo. il, trudil in na to delal, da bi res postal, kar njegovo ime pomeni.

Gledali smo ga v silnih dušnih bojih, v mnogih poniževanjih, preganjanjih, terpljenju, gledali smo ga na poti križa se vedno višje dvigati v serafski popolnosti, videli smo, kako je njegova goreča ljubezen dobrotljivo na druge delovala ter se s priserčnimi molitvami in obilnimi obhajili do najvišje stopinje povzdignila. Tako visoko je plamtela njegova ljubezen, da je tedanjemu redovnemu generalju Lovrencu poslal prošnjo, naj ga pošlje s kakim misijonarjem mej nevernike, da bi tam, če bi bilo Bogu všeč, svoje življenje z marterniško smertjo končal. Toda sveti generalj kapucinskega reda ni vslišal njegove prošnje, ker je dobro vedel, da je Serafin sè svojim vzglednim življenjem prav dober misijonar mej vernimi kristijani. To nalogo je brat Serafin skoraj celih 46 let natančno spolnjeval ter v brezštevilnih kristjanih ogenj božje ljubezni zažigal sè svojo gorečnostjo. Prišel je čas, da gre 70letni starček v svojo nebeško domovino.

Hudo zbadanje v persih se božjemu služabniku ni zdelo dosti velika bolečina, da bi bil šel v posteljo, čeravno je čutil, da se mu bliža smertna ura. Zdravnik in bratje niso mislili, da je tolika nevarnost, dasiravno je Serafin zaterjeval, da bode kmalu zapustil ta svet. Po večkratni prošnji so mu dali 12. vinotoka 1604 poslednjo popotnico. Na to se je več ur sladkoz Bogom pogovarjal. — K Bogu ga je vleklo sè sveto silo.

Poln kopernenja po nebesih je prosil, ker mu niso precej hoteli dati svetega poslednjega olja: „O Gospod Jezus! Ako jaz govorim, mi ne verujejo. Govori Ti sam“. Tedaj je smertni pot obličil njegovo obličje. Hitro so ga deli v poslednje olje. Njegovo oko se je zaperlo, serce je nehajo biti — in vesela se je dvignila njegova duša proti nebu, kjer se raduje in se bode radovala na veke.

(Po knjigi „Geist des hl. Franziskus“ von P. Augustin Maria Ilg, Zweiter Theil: P. M. F.)

Kako se naj obnašajo udje tretjega reda.

VII. Pri jedi in pojedinah.

Po tem kakor se derži pri jedi, se zlasti razloči olikan človek od neolikanega, premalo sveita vajenega. Kedor se ni imel prilike iz mladega pri domači mizi privaditi v tem oziru dostojnega vedenja, mora pozneje posebno skrbeti, da vsaj iz knjig ali kaker koli poizve, kar je najpotrebniše, ako noče kedaj priti v prav neljube in sitne zadrege. Tudi preprostim tretjerednikom more torej le koristiti, ako bero kaj takega, in skušajo, koliker se da v njih stanu, tudi ravnati se po tem, kar velja pri jedi mej olikanimi ljudmi.

Pred vsem vedi, dragi tretjerednik, da ima olikan človek le tjakaj iti jest, kjer se pripravlja zanj. Nepovabljen torej ne hodi v goste, in če si povabljen sam, ne jemlji seboj koga družega, ki ni povabljen. Izjema bi bila le, keder človek prav za terdno ve, da bo dobro došel, keder koli pride in se v hiši za toliko ljudi kuha, da ni nevarnosti, da bi zmanjkalo, ako eden ali dva nepričakovana prisedeta. O posebnih prilikah jedi morebiti ne bi manjkalo, če jih tudi več pride, pa vtegne zmanjkati prostora. Na vsak način je najbolje, ako se natanko in za gotovo ve, koliko gostov pride. Da je to mogoče, za to se vabi.

Vabita gospodar ali gospodar in gospodinja vkup. Sin ali hči sme povabiti z dovoljenjem očeta in matere kakega prijatelja ali prijateljico svoje starosti.

Gospoda po mestih vabi navadno pismo z nalašč za to natisnjenimi listki, kijih z zapertih zavitkih raznašajo ali domači služabniki, ali se pa razpošljejo po pošti kaker navadna pisma. Tak listek bi se sestavil na priliko tako — kar je tukaj ležeče natisnjeno bi se na listek ne dalo natisniti, ampak bi se zapisalo v vsakem primeru, kaker bi bilo ravno treba:

Dr. Janez Vrabec in gospa
vabita

*gospoda Jožefa Ščinkovca, gospo soprogo in gospodično hčer
na skromno kosilo*

v četrtek 8. sušca ob 1 uri popoldne.

Prosita blagovoljnega odgovora.

Poslednje besede bi se lahko pisale okrajšano samo sè začetnimi čerkami. Odgovora pa povabljeni ne izroči služabniku, ki je

povabilo prinesel; pošlje ga ali po svojem služabniku ali po pošti. Naredil bi se n. pr. tako:

*Jožef Ščinkovec, soproga in hči
sporočajo
gospodu dr. Janezu Vrabcu in gospe soprogi,
da z veseljem vsled cenjenega povabila
ob naznanjeni uri v četrtek 8. sušca pridejo h kosilu.*

Ke bi gospod Ščinkovec ne mogel sprejeti Vrabčevega povabila, bi moral to tudi brez odlašanja naznaniti s primerno zahvalo ter povedati vzrok, zakaj mu ni mogoče priti. Naznani pa se samo en vzrok, ke bi jih prav več bilo. — Vabila se razpošiljajo vsaj teden dni prej, odgovori pa najbolje berž posprejemu. Kedor je obljubil priti, naj bo mož beseda. Ako pride vmes kaka zavira, je treba berž sporočiti, zakaj ni mogoče izpolniti obljube. Kedor nima velikega zadržka, naj bo natančen tudi glede ure. Zamuda napravlja gostivcu skerbi in lahko da velike sitnosti. Pa tudi če prideš dosti preden je čas, lahko spraviš ljudi v zadrego. Najprimerniše je priti 5 do 10 minut pred napovedanim časom.

Gostje se zbero v sprejemnici, kjer najprej pozdravijo gospodarja in gospodinja in potem že prej došle. Ko so vsi povabljeni zbrani in služabnik gospodnji naznani, da je v obednici vse pripravljeno, grejo zaporedoma tjakaj ter poiščejo vsak svoj prostor. Mej višjo posvetno gospodo je navada taka, da se naprej naznani vsakemu gospodu, katero gospo ima peljati k mizi. Najimenitniši gospod pelje domačo gospodinja, gospodar pa najimenitnišo gospo. Keteri par ima iti „najbolj naprej“, v tem kaker je videti, gospoda ni enih misli, ali ima iti namreč najprej gospodar z najimenitnišo povabljeno gospo, ali pa najimenitniši izmej povabljenih gospodov z domačo gospodinja. Mi tega prepira ne bomo razsojevali; če bo kedo mej našimi mladimi bravci ali bravkami kedaj velik gospod ali imenitna gospa, bo do tedaj ko pride v tako priložnost gotovo lahko kje drugje poizvedel ali poizvedela, ali pojde on prvi ali pa ona.

Sedeže povabljenim višja gospoda vže naprej nataunko določi. Komu je ta ali oni namenjen, je napisano na listku, ki leži na vsakem prostora. Ko pridejo torej pari eden za družim v obednico, ima vsaki poiskati svoje ime ter se vstaviti pri tistem prostora. Pri iskanju naj gospodje pomagajo gospem, zlasti vsaki svojemu paru. Srednji sedež, od koder se vidi naravnost proti vratam, gre domači gospodnji, njej nasproti ima sedeti gospodar.

Vender to nista najimenitniša sedeža. Pervi častni sedež za gospode je na desni strani gospodinje, drugi na njeni levi, za gospe prvi na desni gospodarjevi, drugi na njegovi levi strani. Kjer gospodinje ni, sedi na njenem mestu gospodar; nasproti posadi vdova na gospodarjevo mesto kakega starišega gospoda iz svojega bližnjega sorodstvu. Ko so vsi zbrani vsak na svojem mestu, se opravi v kerščanskih hišah molitev pred jedjo bodisi na glas ali natihoma. (V samostanih, koliker so nam znani, molijo, preden gre vsak na svoje mesto, stoje v dveh verstah ena proti drugi. Tudi gosti se najprimerniše tako vstopijo v eno ali drugo versto.) Ko so vsi na svojih prostorih, pomigne gospodinja najimenitniši povabljeni gospe in selete blizu obe ob enem in za njima vsi drugi. Kjer ni gospodinje, ima seveda vse njene dolžnosti gospodar.

Bodisi pa da se družina sama zbere k mizi ali da je povabljenih več ali menj gostov, in bodisi velik praznik ali navadni delavnik, v vsakem primeru je skupna jed opravilo, ki se v kerščanski hiši z molitvijo začne, z molitvijo konča, torej nekako slovesno opravilo, ki se ga je vdeleževati v primerni, spodobni opravi. Moški imajo biti pri jedi odkriti, gospodje v suknjih, tudi kmetje ne goloroki, vsaj ne ob nedeljah, ali keder imajo goste. Obleka bodi čista in snažna, obraz in roke vmite, lasje počesani. Kedor bi se bil prej pri svojem delu kaker koli vmazal, naj se torej osnaži, preden sede k mizi.

Miza bodi pogernjena z belim in čistim pertom. Pod njim je pri velikih pojedinah pri gospodi še drugo pogrinjalo iz zelene ali erjave klobučine, da posoda, ki se postavlja na mizo, preveč ne ropota. Na mizi je pripravljeno v gosposkih hišah za vsakega posebej razno namizno orodje, kakeršnega na kmetih navadno ni videti, ne le žlica, temuč zlasti krožnik, nož in vilice in majhin bel pertič, ki mu pravijo navadno servijet. Da mora vse to lepo in snažno biti, to se ume samo ob sebi. Posebno je gledati na to, da se gostu ne da vmazanega, gnju-nega orodja, tudi ne vže rabljenega servijeta. Da pa servijet po perilu ne bo imel duha po milu ali žajfi, bodi v shrambi, kjer se imajo spravljene, nekoliko kakega ne premočno dišečega zelišča, kaker je na priliko sivka ali lavandula.

H čemu pa je servijet? Ne da bi si ga zatlačil za vrat in razgernil po persih. Le otrokom ga mati tako obežejo. Odrasli ljudje pa morajo že znati tako jesti, da jim ne teče iz ust. Od-

rasle ljudi videti, kako čakajo z belimi perti pod vratom, pripravljeni da se lote svojega važnega dela po krožnikih, to je smešno. V olikani družbi se dene servijet na pol odgrnjen na koleno in se rabi le za to, da si človek ž njim obriše usta ali tudi perste. Po jedi ga domači sami spet spravijo ali zvijo, gosti pa ga puste na mizi brez skerbi, kakeršen je; zlagati in ravnati ga bi za nje ne bilo spodobno.

Glede drugega namiznega orodja bodi opomnjeno tu, da ima nož ležati na desni strani krožnika z deržalom proti človeku, z ostrino proti krožniku obrnjeno, žlica ima biti onstran krožnika, po čez z deržalom proti desni, vilice pa na levi strani krožnika; vender so lahko tudi na desni zraven noža, zlasti ako je zato pripravljena nekaka podlaga, kamer se oboje naslanja, da se po rabi ne pomaže pert. Spred proti desni roki je kozarec in steklenica z vinom, ako se da posameznim, in druga z vodo. Pri veliki gospodi pa imajo pri slovesnih pojedinah za različna vina različne manjše in večje kozarce ali¹ keliške za vsakega vže naprej pripravljene, vina pa prinašajo in točijo, ko se ima piti, ali postrežniki ali gospodar sam. Piti se začne še le po juhi. Siliti pa koga s pijačo ne bi bilo prav; nasprotno bi bilo včasih bolj potrebno. Kruh je že od začetka na mizi za vsacega posebej ali prosto na krožniku ali zavit v servijet. Majhine solničice morajo biti tudi pripravljene vsaj za dva in dva po ena, zraven prav majhina rožena ali kakeršna koli žličica; sè svojim nožem v potrebi jemati soli namreč ne smeš mej višjo gospodo. Razen vsega tega se pri jako slovesnih bogatih pojedinan rabi še več raznega orodja, ki ga tukaj nočemo in ne moremo nadalje popisovati. Na bliščeče opravljeni mizi stoji pri takih prilikah tudi razno lepotičje, n. pr. na sredi in če je miza jako dolga tudi proti koncema v lepih dragih posodah umetno sestavljeni šopi krasnih cvetlic ali tudi v posodah rastoče lepo cvetoče rastline, seveda morajo biti v poslednjem primeru posode čedno zakrite. Vmes stoje torte, razna pečnina, sadje v primernih posodah lepo zloženo in kaj takega, kar pa ima ostati nedotaknjeno, dokler pride čas, da se razdeli in je.

Globoki krožniki za juho stoje posebe zloženi eden na drugem. Razdele se še le, ko se je juha prinesla na mizo, napolnjeni. Navadno je to dolžnost gospodinje, da dene v vsaki tak krožnik po dve žlici zajemnici juhe in poda krožnike po versti enemu za drugim, naj prej gostu ali gostom, če teh ni, naj prej gospodarju.

Ako je pa mnogo povabljenih, dele juho strežniki pri strani mizi in oni raznašajo gostom po versti njih imenitnosti, blizu na zadnje gospodarju in gospodinji in drugim domačin. To pa mora iti, kar se da, urno, da ni treba komu predolgo čakati; zato naj jih deli toliko, koliker je skled juhe, raznaša pa po potrebi še več. Ravno zato, da se ta reč bolj hitro naredi, se juha ne nosi v skupni posodi od enega do drugega kaker druge jedi. Keder je pa gostov le malo, je pač manj sitnosti, ako se tako stori ter si vsaki sam vzame, koliker hoče. V tem primeru stoji globoki krožnik vže od začetka pripravljen verhu plitvega na vsakem mestu.

Ko se ti torej prinese juha ali karkoli, vzemi brez obotavljanja, da ne boš mudil in zadržaval. Svojega krožnika pa nikar ne briši, preden kaj gori deneš; to bi bilo razžaljivo za gospodinjo, kaker sama ne bi skerbela za snažnost. Le v kečmi se sme storiti kaj takega brez ozira. Ke bi bilo kje drugje vender le res potrebno, stori vsaj kar se da skrivaj.

Posebno potrebna opomba je pa ta. Juho jej lepo tiho, da ti ne bo slišati tiste muzike iz ust; glasno srebanje je v resnici za nekoliko občutljivo uho neznosno zoperna, ostudna razvada. In vender se tudi mej razno gospodo kaj pogostoma sliši, tako da je dostikrat res prava pokora, ako mora človek sedeti mej tako gospodo. Slaba in neprijetna navada je tudi krožnik privzdigovati do ust, ali zaduje kaplje vlivati v žlico. Krožnik se sme le od strani nekoliko privzdigniti, da se ostanek zajme; koliker se tako ne more zajeti, naj ostane. S kruhom brisati po krožniku se tudi ne spodobi mej olikanimi ljudmi; ravno tako ne oblizavaj žlice, vilic, noža ali perstov. Kostni ne prijemlji v roke, da bi jih glodal. Kar se ne da odrezati, naj ostane. Ako najdeš v jedi kak las ali kako drugo nesnago, ti sicer ni treba jesti dalje, ako se ti gnjusí, vender prikrij mirno, ne pravi nikomer, zlasti ne začni zabavljati. Ko juho pojé, pusti gost žlico, gori obernjeno, na krožniku in strežnik odnese oboje. Ako se pozneje za kako jed potrebuje, se prinese na krožniku čista. Ko gost neha jesti, če tudi ni svedel vsega, se krožnik vender odnese izpred njega; sploh imajo strežniki hitro odnašati in ne terpeti, da bi stali krožniki vmazani pred ljudmi, ker bi to bila razžaljiva nemarnost.

Služabniki in kateri so nalašč najeti in plačani, da strežejo ali, kaker se tudi pravi, servirajo, ne jedo z gospodo pri eni mizi, temuč zunaj posebe. Pa tudi če streže kedo iz mej družine,

kaker n. pr. domača hči ali v samostanih bratje ali kleriki, morajo vedeti, da ne bi bilo spodobno to službo opravljati s polnimi ustmi in nemirnimi čeljustmi. Posoda z jedjo se postavi vsakemu na levo stran, da si vzame iz nje priročno; krožniki pa se jemljejo in drugi dajejo od desne, ravno tako drugo namizno orodje. Jemati ima strežnik sam, ne da bi mu gost podajal, krožnik, ali nož in vilice, da jih nadomesti s čistimi. Tudi nima gost hvale izrekati služabniku ali z besedo „gospod“ ga nagovarjati. Le ako se kaka jed noče vzeti, se odkloni z besedo „hvala“. Kliče pa se strežnik pri gospodi s kerstnim imenom, vendar, ke bi imel kako gosposko kerstno ime, ne s tistim, temuč s kakim bolj preprostim, ki mu ga dajo, ko stopi v službo, navadno „Janez“. Sicer pa naj gost ne kliče strežnika, keder vidi, da ima drugje delo; če ima kako potrebo, naj mu reče o priliki bolj potihoma, kar želi.

Ko se ti prinese meso ali kaka druga jed, da si je vzameš, ne jemlji se svojimi vilicami, temuč s tistimi, ki so že v prineseni posodi za to pripravljene, in ne jemlji več kaker veš, da boš mogel snesti, tudi ne toliko, da bi potem drugim zmanjkovalo. Kakih posebno dragih jedi se vzame le, da se pokusi. Pri bogati pojedini ne jemlji vsake jedi, zlasti, ako se k mesu da več raznih prikuh ali zosov, vzemi le eno ali morda dve, ki se podajo ena k drugi. Tudi ne zbiraj boljših kosov, temuč od kraja vzemi, in kar si enkrat vzel, ne devlji več nazaj. Če se ti zdi skrajni kosec prevelik zate, vzemi, kjer vidiš blizu, manjšega, ali ne berskaj, da bi ga našel.

Meso višja gospoda zdaj navadno je „po angleško“, to je tako, da ima v desni roki nož, v levi pa vilice in vsaki kosec, ki ga odreže, sproti z levico nese v usta. Nam to ni posebne hvale vredno, preigravo se nam zdi; vendar kjer vsi tako delajo, se ne kaže vpirati enemu samemu. Kostni in kar koli se ne sne, ostane na krožniku; pod mizo kaj metati bi kazalo veliko nevednost in neotesanost. Kaker pri juhi glasnega srebanja, tako se varuj pri drugih jedeh cmokanja in čvekanje in sploh vseh zopernih glasov. Če ti kaj mej zobni ostane, nikar ne izserkavaj z jezikom glasno, pa tudi z nožem ali vilicami ne iztrebljaj, temuč, ako ne moreš drugači, z lesenim trebilcem, ki je za to pripravljeno, vendar, kar se da, skrivaj.

Dokler imaš v ustih jed, nikar ne pij, zlasti pa nikar ne govori. Tako se ne da lepo in spodobno govoriti, tudi ni lahko poslušati takega človeka, ki mu jed in slina leti iz ust na vse

strani; pa še vgrizne se lahko nazaduje v jezik ali ustnice, da ima zadosti.

Vender se pri jedi, kjer jih je več pri mizi, nikjer ves čas ne molči, razen v neketerih samostanih. Jako čudno in napačno bi bilo zlasti, ke bi gost, ki sedi na prvem mestu, vse kosilo molče v sé metal in na prijazna vprašanja le na pol odgovarjal, potem pa, ko bi bil čas vstati, bi se na enkrat zatvornice odperle in mož ne bi znal najti konca in kraja svoji zgovornosti. Govori torej zlasti, ko si povžil eno jed in druge še ni na mizo. Mej eno jedjo mnogo prestajati ne kaže, ker bi se pri tem lahko predolgo zamudil in bi se ti vtegnila druga jed prinesiti, preden si s prvo gotov. Govori prijazno in veselo, pa pusti tudi druge, da kaj povedo. Gospodar in gospodinja morata skerbeti, da kratkočasita zlasti najiminitušega gosta; glavni pogovor mora biti ž njim. Kjer je pa gostov mnogo, tako da ni mogoče, da bi se vsi vdeleževali skuprega pogovora, tam imajo skerbeti za menj imenitne goste ostali domači, ki za to mej njimi pomešani sede. V takem primeru se pogovarja vsaki s svojima dvema sosedom, ali tudi z nasproti sedečimi, kjer miza ni preširoka.

Vsej obili družbi govori le kedor napiva. Ta poterka na kozarec in na to znamenje imajo vsi vmolkniti, z desnico prijeti nalito, vender na mizi stoječo kupico, in poslušati, dokler je nagovor končan. Vgovarjati, ali sploh vmes se mešati je nedostojno; tudi ropotati se stolom ali namiznim orodjem ali kaker koli se ne sme. Ob koncu govorjenja ta, ki napiva, in po njegovem zgledu vsi drugi povzdignejo čaše in terčijo ž njimi, najprej ta, ki je govoril, in tisti, ki mu je zdravica veljala, potem tudi ostali z enim in drugim, ali, da ni preveč nerodne gnječe, vsak s svojima dvema sosedom.

Najboljša bo kratka in neprisiljeno šaljiva napitnica, vender tako šaljiva, da ne bo nikoger razžalila. Zato premisli dobro vsako besedo, preden jo izgovoriš, in govori le, keder imaš kaker koli dolžnost govoriti. Ako nisi vajen, opraviš lahko z dvema besedama. Kjer napitnice vse pričakuje, ni prav, če je ni. Dolgih otrobov pa nihče rad ne posluš.

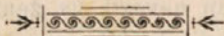
Komur se je napilo, ta se je dolžan zahvaliti z nasprotno napitnico; vender le moški, ženske se molče poklonijo. Tudi ženin, ko se napije njemu in nevesti na ženitvanjskem kosilu, nima odgovarjati z napitnico, naj bi bil sicer še tako dober govornik ali celo deržavnega zbora poslanec.

Koliko napitnic je treba o raznih prilikah, to se ne da sploh določiti, vendar naj bi jih bilo rajši menj ko več. Tudi naj bi se ne terkalo premnogo in ne z do verha polnimi kozarci, ker se ravno pri tem delu kaj lahko polije obleka in sebi ali drugim neprijetnost ali škoda napravi. S kavo, ki se pije po kosilu stoje, se to seveda tudi kaj rado zgodi. Tu bi bilo skoraj treba servijeta pod vratom, vsaj bolj ko pri jedi; ali nihče ga ne rabi.

Ko je kosilo končano, migne gospodinja najmenitniši gospe, ali gospodar prvemu gostu; tista gospa ali gospod vstane — in sicer nalašč nekoliko z ropotom, da lažje vsi opazijo in tudi oni vstanejo. V kerščanskih družinah se moli; ke bi gost mej tem vzal časopis v roke ali kako drugači kazal, da ne mara moliti, bi bila to neizmerna surovost. Potem se pokloni vsak svojima sosedoma in gospodje odpeljejo gospe, kaker so jih pripeljali, spet v sprejemne prostore, kjer se pije, kaker je bilo ravno rečeno, črna kava, ali tudi še kaj družega, česer naj se pa vsega varujejo zlasti mlajši ljudje. Gospe ostanejo na to še delj časa tam v svojih posebnih pogovorih; gospodje neketeri tudi, drugi gredo, če hočejo, kadit v za to namenjeno izbo, ali če je vreme vgodno, lahko, kjer je, na vert. Tu se morejo pogovoriti še kaj tudi tisti, ki so bili pri mizi predaleč eden od drugega. Ostane se še kake pol ure, ali tudi več, ako okoliščine dovolijo. Preden otide, vsaki še enkrat pozdravi gospodarja in gospodinjo, katera ima o prvi priliki tudi on povabiti, — ako živi namreč v podobnih razmerah. Komer to ne bi bilo mogoče, ta mora pokazati svojo hvaležnost in prijaznost do družine, kjer je bil povabljen, na kak drugi primeren način.

Da se namreč prijaznost in ljubezen ohrani mej ljudmi, zato so koristna in potrebna obiskovanja in gostovanja. Jezus nam je sam dal v tem najlepše zglede, ker se ni branil v goste hoditi in na ženitnino, in je celo učil, kako naj se človek obnaša, keder je v goste povabljen, kaker lepo pripoveduje sveti Luka v 14. poglavju svojega evangelija. To bodi tudi v opravičenje temu našemu pisanju. Ž njim seveda nočemo priporočati vbozim tretjerednikom z a p r a v l j i v i h, n e z m e r n i h p o j e d i n, k i s o j i m p r e p o v e d a n e p o v o d i l u i n p o z d r a v i p a m e t i.

P. A. — S.

Nauki in izreki čast. Janeza Vianney-a, tretjerednika, slavnega kurata arskega.

(Konec.)

Dosti kristijanov je, kateri ne vedo, zakaj so na svetu . . . Zakaj, o moj Bog si me vstvaril? Da se zveličam. Zakaj mi pa hočeš enkrat dati nebesa? Zato, ker me ljubiš.

Dobrotljivi Bog nas je vstvaril in del na ta svet, zato ker nas ljubi; zveličati nas hoče, ker nas ljubi.

Ako se hočemo zveličati, moramo Boga spoznati, ljubiti in mu služiti. Oh, kako je to za nas imenitno! Spoznati, ljubiti in služiti. Mi nimamo na svetu družega opravila. Vse drugo, kar mi delamo izven tega, je zastoj.

Delati moramo le zavolj Boga, in njemu izročiti vsa naša dela.

Oh, kako je žalostno na svetu! Tri četertine kristjano ne dela nič družega ko da zadovoljuje telesu, katero bo kmalu gnjilo, mej tem ko pa pozabi na vbogo dušo, ketera ima biti enkrat srečna ali pa nesrečna.

Glej tistega človeka, kako se martra, kako kriči in hoče vladati nad vsem in nad vsemi; ima se za nekaj imenitnega, zdi se, da pravi: „Spravi se mi s poti, in pusti mi razsvetljevati svet namestu tebe“. . . . Ta človek bo enkrat k večjemu pest praha in pepela . . .

Glejte, jaz večkrat mislim, da smo podobni kupu peska, keterega veter vzdigne, kmalu pa pade in se pozgubi.

Posvetnjaki govore, da se je težko zveličati. In vender nič ni tako lahkega, ko izpolnjevati zapovedi božje in cerkvene in varovati se sedem poglavitnih grehov, ali ako vam je ljubo drugači, delati dobro in se hudega varovati.

Dobri kristjani so zmirom veseli in zadovoljni, vže na tem svetu vživajo nebesa, in tam bodo vekomaj srečni. Nasproti, hudobni kristjani so nesrečni vže na tem svetu, in na onem bodo na vekomaj. Dobro moramo pomisliti, da imamo dušo zveličati, in da nas čaka ena večnost. Svet, bogastvo, nasladnosti, časti prejdejo; nebesa in pekel ne prejdeta. Bodimo torej oprezní. Svetniki niso vsi dobro začeli, vsi so pa dobro končali. Mi smo začeli slabo, končajmo pa dobro, in tako bomo dosegli sveti raj.

P. H. R.

Miloščina.

Značilno znamenje svetnikov je, da so radi vbogajme dali. V svetnikih kraljuje namreč duh božji. „Bog je pa ljubezen.“ (I. Jan. 4. 16), in dobrotelost je žarek nebeškega sonca ljubezni.

Ta lastnost ljubih svetnikov je za nas posebne važnosti. Ni ti mogoče posnemati svetnikov v čudodelnosti, strah te obide pri sami misli na njih strašna spokorna dela; vendar jih lahko posnemaš, posebno ako te je Bog blagoslovil z bogastvom, v milošćini, namreč ako rad daješ vbogajme. To posnemanje svetnikov ti bo od Boga zadobilo milost, da jih boš mogel tudi v drugih rečeh posnemati.

P. H. R.

Kedaj smo v resnici ponižni?

Fo besedah sv. Vincencija Pavljanskega je v resnici ponižen, gdor je 1. prepričan da zasluži, da se ga graja; 2. gdor je vesel, ako se zapazijo na njem pogreški in ga zavoljo tega zaničujejo; 3. kedor pripisuje božjemu vsmiljenju in zaslugam družih vse dobro, katero on stori.

P. H. R.

Kako obleko si moraš pripravljati za nebeško ženitnino?

Kristus je enkrat rekel sv. Mehtiljdi: „Ženitninska obleka za nebeško ženitnino mora biti iz belega platna serčne čistosti, iz škerlata ponižnosti in iz zlata ljubezni.“

P. H. B.

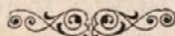
Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočaje: č. p. Gilbert Gravl, mašnik 1. reda sv. Frančiška, † 26. grudna 1899 v svojem 81. letu v Karlovcu; rajni udje 3. reda skupščine goriške: Marija (Elizabeta) Kovačič iz Avč, Uršula (Terezija) Figelj iz Št. Mavra, Marija (Elizabeta) Belingar iz Gergarja, Terezija (Marija) Erjavec iz Oseka, Marija (Frančiška) Klančič iz Mirna, Ana (Domi nika) Vuga iz Kanala, Franc (Anton) Čigon v Štanjelu, Janez (Jož.) Durcik v Temnici, Ana (Marija) Humar v Kalu; k o b a r i d s k e:

Ana (Marija) Koren v Kredi; d o l s k e pri Litiji: Janez (Jožef) Martinčič iz Gobjeka, Jurij (Franc Seraf.) Medvešek iz Gor. Jelenj, Ana (Marija) Belec iz Brezovega, Mat'ja (Franc Seraf.) Jaklič iz Podstrmea, Frančiška (Elizab.) Podlogar iz Vel. Gobe, Marko (Jožef) Podlesnik iz Sadežev, Tomaž (Franc) Tomažič iz Gabrske Gore, Franc (Jožef) Mlakar iz Orešja, Elizabeta (Marija) Stara-goršček iz Štjurja, Jakob (Jožef) Štangar iz Rigla, Uršula (Marija) Čop iz Šentjurja, Helena (Eliz.) Zavrt iz Moravske gore, Anton (Franc Seraf.) Majde iz Gabrske gore, Janez (Franc Seraf.) Sluga mežner iz Dol. Janez (Franc) Zupančič iz Sv. Križa, Marija (Roza) Belec iz Brezovega, Frančiška (Marija) Kolar iz Male Gobe, Marija (Elizab.) Jesenšek iz Dolenjih Jelenj, Uršula (Frančiška) Ovník iz Gobjeka, Frančiška (Marija) Hornung iz Litije, Ana (Elizab.) Sluga iz Gradišča, Marija (Elizab.) Anžič iz Velike Gobe, Lucija (Marija) Krašovec iz Strmeca, Jozefa (Marija) Žunh iz Gaden, Marija (Elizab.) Jamšek iz Strmeca, Marjeta (Uršula) Martinčič iz Gaden, Jera (Marija) Medvešek, Frančiška (Marija) Oven iz Javorja, Martin (Franc) Zupan iz Selc, Marija (Eliz.) Ukmar iz Dol, Pavel (Franc) Povše, Jozefa (Marija) Štempihar, Marija (Franc.) Korinšek iz Barovaka; m a r i b o r s k e: Marija Žamot iz Kamnice, Marija Zajšek iz Hajdina, Ana Gigerl iz Frama, Jera Zafran in Janez Goršek od Sv. Lovrenca v Puščavi, Jozefa Kučej iz Hoč, Vincencij Stiper od Sv. Petra pri Mariboru, Ana Pavše od Sv. Martina pri Vurbergu; t r o j i š k e: Marija Grah od Sv. Roperta, Marija in Jozefa Polič od Sv. Ane, Julijana Ranko iz Tišine na Ogerskem, Marija Lipnik od Sv. Antona, Franc Lah, Ana Petek, Jozefa Munda od Sv. Lenarta pri Veliki nedelji, Mica Lečnik in Terezija Mauko od Sv. Trojice v Slov. gor.

Dalje priporočajo v pobožno molitev: neka oseba na Gorenjskem sebe, svoje stariše, svoja dva brata, starišega, osmošolca, da bi stopil v duhovski stan, mlajšega, dijaka, za razsvitljenje sv. Duha, da bi v učenju napredoval in rasel v milosti božji; priporoča tudi druge brate in sestre, da bi v milosti božji živeli; neka tretjerednica bolnega dečka druga svojo sestro, svojega sina in sebe; P. A., da bi ozdravel; Antonija V. svojega brata, da bi na prošnjo preč. D. M. in sv. Jožefa spoznal pravi pot življenja v dušno in telesno zdravje; neka oseba iz Mirne peči, da bi bila rešena nekega hudobnega človeka, ki ji življenje greni (poslani znesek obernili po namenu, Bog poverni!); J. M. B. priporoča svojega duhovnega pastirja, svoje dobrotnike in dobrot-

nice, svojega očeta in mater in samega sebe; A. L. v V. za pomoč v grozni dušni stiski; J. B. za pošteno službo, priporoča tudi neko tretjerednico mariborske skupščine bolno na duhu; dve sestri iz Ljutomera za milost stanovitnosti; dve osebi v dušnih in tudi v telesnih potrebah; neka žena priporoča sebe, svojega moža za razsvetljenje pameti, in nadalje tudi za zdravje pri živadi; neka tretjerednica iz Noveštifte za ozdravljenje od neke telesne bolezni; neka oseba za pomoč v več dušnih in telesnih britkosti; neka oseba priporoča svojega brata za sv. mir celi hiši; S. M. in E. K. za rešenje iz donarne stiske in pomoč v dušnih in telesnih potrebah; Fr. Železnik za ljubo zdravje; A. U. za razsvetljenje; neka oseba iz Loža priporoča nekega duhovnika; M. St. sebe, stariše, brate, sestro, častitega g. župnika in vso župnijo za kerščansko ljubezen in mir; D. G. svoje sobrate in sebe po besedah zveličarjevih: „Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem tudi jaz mej njimi.“

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: J. K. vojak v Dalmaciji za ozdravljenje po hudi bolezni; A. L. v V. za pomoč v veliki sili; J. B. za ozdravljenje hude bolezni na nogi; Jožef Medved v Ljubljani za večkratno vslišanje, zlasti za ozdravenje ranjenega palca na levi roki v preteklem adventu; A. M. za trikratno pomoč v sili in nevarnosti; M. K. tretjerednica iz Nov. mesta za pomoč v neki važni zadevi; S. A. za varstvo na čast M. B. sv. Fr. in sv. Ant.; neka oseba iz Noveštifte za milost v neki posebni potrebi; V. K. presv. sercu Jezusovemu itd., da po dolgi bolezni zopet zadobiva zdravje; D. G. za ozdravljenje nekoga v samostanu.

Glede odpustkov v sedanjem svetem letu

so se razširile semtertja napačne misli. Le sami zase jih razen neketerih, ne moremo dobivati to leto, pač pa moremo dobivati vse za mertve torej tudi tiste, ki so sklenjeni z vesoljno odvezo in papeževim blagoslovom. Vesoljna odveza se torej na določene dni sme dajati tudi to leto. Ti dnevi so naznanjeni v „Popotnem tovarišu“ na straneh 68. in 69. Mej njimi so tudi prazniki obiskovanja Marijinega (2. julija) sv. Petra in Pavla in svete Klare. Na kar posebe opominjamo, ker je te dneve v našem direktoriju izpuščena dotična opazka.

morda tudi Rusi počnejo izrekati *l*, ali tisto se ne zgodi takó hitro; in kedo ve, ali se ne razvije v prihodnje rusko *l* (л) rajše v *w* (у), nego v *l*. — Kar zadeva Maloruse, oni imajo tudi *l* (л) v veliki večini dijalektov, če ravno se to *l* izreka malo drugače nego velikorusko. V poltavski guberniji imajo Malorusi namesti tega soglasnik *l*, ki se bliža češko-nemškemu *l*. — To se nanaša sicer le na *l* pred samoglasniki. Po samoglasnikih ravno tistega zloga imajo Malorusi, kakor tudi Belorusi, Srbo-Hrvati, Slovenci in deloma tudi Slovaki glas *l* vokalizovan, usamoglasničen: *-w*, na pr. bulá (bila) || buw; hodíla || hodíw, wzála || wzáw Je to taisti historično fonetični proces, ki se je dovršil nekđaj v francoskem: faux, haut, doux, sauce, chaul

Mej Rusi (Velikorusi) ni v tem oziru nobenega razločka mej „gospoda“ in „prostim ljudstvom“. Smešno bi se zdelo, če bi kak gospodičič, zaradi svojega „gospodstva“, začel izrekati *l* (л) na mestu *l* (л).

4) Na Poljskem poznam iz lastnega opazovanja le osebne odstopne v izreki *l* kakor *l*. Tako govore pred vsem otroci (če ravno tudi ti izrekajo véasih *w* (у) in ne *l* nam. *l*) in nekateri indivídni z dysfatičnimi posebnostmi. Je baje na avstrijskem Slezskem eden dijalekt (Jablónków), v katerem izgovajanje *l* (na nemško-češki način) namesti *l* predstavlja splošno posebnost vseh prebivalcev. Pa ona izreka nima v sebi nič „gospokega“, kajti v tem obziru se poljska „gospoda“ prav nič ne odlikuje od „prostega naroda“.

5) Ravno tako se ne odlikuje maloruska „gospoda“ od prostega naroda (če ona gospoda sploh govori malorusko; kajti mnogo jih rabi navadno kak drugi jezik, velikoruski ali pa poljski), in dozđaj so enake razmere tudi na Slovaškem. Res si prizadevajo nekteri slovaški gospodje posnemati izobražene Čehi in kvarijo svoj jezik z izreko *l* nam. *l*, toda to je, kolikor vem le majhna manjšina. —

Pišem Vam vse to, ker odločno želite; toda mislim, da je odveč in da more imeti moje mnenje le podrejen pomen. Vi . . . in ravno Vi morate imeti v takih vprašanjih odločilni glas, — naj si tista „gospoda“ izmišlja, kar jej je ljubo in drago. A ne da se vendar ovreči, da tisti jezični dekadenti delajo mnogo škode in motijo naravne pojme.“ — — —

To so se vso potrebno natánčnostjo prvega veščaka v slovanski fonetiki lastne besede; jaz sem le semtertja katero podčrtal, semtertja kako enklitiko ali kaj takega kaj poravnal, ali kaj menj važnega izpustil.

Sè stališča slovanstva je torej sodba izrečena, in ta je odločna obsodba mladoslavenskega „eljauja“; neizmerni večini Slovanov je ta izreka zoperna, smešna, dekadentska, navlaščno kvarjenje jezika! — Slavni gosp. profesor imenuje sicer svojo sodbo le „mnenje podrejenega pomena“, ali jaz mislim, da mora gospodi, ki hoče biti „slovanska“, mnenje takega moža, operto na doveršeno znanje in

poznanje vseh in zlasti najmogočnejših in v resnici gosposkih, salskih slovanskih jezikov, — tako mnenje ji mora biti enkrat za vselej veljavna določba, neprestopen zakon; sicer bi morali misliti, da tej gospodi ni za „slovanstvo“, temuč za ne vem kaj drugega.

Ali ne le *w* za *l* na koncu in pred soglasniki zahteva prof. B. d. C., kakor Levec in mi drugi, ki branimo staro našo domačo izreko, temuč tudi *l* za *l* pred samoglasniki (a, o, u)! — Jaz sem pred 30 leti zapisal nekje: „prvotni glas *l* je pri nas popolnoma izmrl, ter ga celo ne poznamo več“, in, kedo bi si bil mislil? — te besede so se zdele Miklošiču najvažnije v tistem mojem prvem jezikoslovnem spisku, tako da jih je sprejel celo v svojo primerjavno slovnico I, 337. V resnici pač nimajo tolike cene, ker se opirajo preprosto na stariše slovnice, zlasti Kopitarjevo, na živo izreko le, koliker mi je bila znana iz mojega domačega narečja in koliker sem jo mogel do tedaj opazovati v Ljubljani in Novem mestu in kaj malega drugod na Dolenjskem. Po spričevanju profesorja B. d. C. pa je stari slovanski *l* do današnjega dne mnogo bolje ohranjen mej našim ljudstvom, kakor sem mogel do tedaj jaz misliti, — in zdaj res ne vem, ali se ga ne bi imela privaditi tudi naša gospoda? Potrebno bi to bilo vže zastran ruščine, če se je misli res poprijeti ta naša ljuba gospoda; saj se menda vendar ne bo govorilo v ruskem „*к р у ж к у*“ po načinu nemške dame, ki jo persiflira Dostojevski v „Prestuplenije i nakazanje“: я билъ, я даль (pravih primerov ne morem citirati, nimam doma knjige); seveda tudi ne po zgledu tistih Nemcev, ki „одолавше наконецъ нашу букву „люди“, удивительно на нее напирають: хотѣмъ.“ (Тургеневъ, Записки Охотника, Смерть.) (Dalje prih.)

„Cvetja z vertov sv. Franciška“ 18. tečaj.

Dvajset let je minilo, kar izhaja „Cvetje“; žal, da moremo napovedati vendar-le še le 18. tečaj in še le zdaj vabiti prijatele, da si ga naroče. Kaj pa je to, pravite, da tako zaostaja? — Ali res ne veste? — Vidite, to je tako: Plevel raste sam od sebe; za pšenico se mora pa kmet dosti truditi, in prav tako vertnar za svoje rože in lilije in drugo cvetje. Če je kmet sam ali vsaj nima zadosti delavcev, mu tudi vse zaostaja, setev in pletev, žetev in metev — In da se delo dobro zverši, morajo biti delavci tudi za to. Bere se sicer kaj lepega jako lahko in gladko, ali napiše se le z velikim trudom. Ne le vsako misel je treba desetkrat premisliti, tudi vsako besedo je treba dobro pretehtati na vse strani. Mož, ki bi to mogli in hoteli, pa ni za vsakim voglom. Zato moramo le priporočati: „Prositate gospoda žetve, da pošlje delavcev v svojo žetev“. Dokler jih ne izprosimo zadosti, pa Vam bodi ljubše, da izhaja „Cvetje“ počasni in neredno, pa vendar kaj, koliker toliko, jedernatega prinese, kakor pa da bi izhajalo redno vsak mesec, pa prinašalo pleve. Da se bo pa „Cvetje“ moglo ohraniti, ne vemo, kakor zdaj kaže, ali bo zadosti, da smo mu ceno za 10 vinarjev povikšali; naj bi mu skušali torej prijatelji pridobiti kaj novih naročnikov, ali naj, kateri morejo, sami po svoji dobri volji kaj določijo naročnini. Da nasproti tudi mi pokažemo nekoliko dobre volje, radi postrežemo tistim naročnikom, ki bi ga želeli, tudi letos, proti marki 10 vinarjev, sè znanim semenom gladioljev in dalij. — Naročnino prosimo ne pošiljati tiskarni, ampak, kakor po navadi:

Opravništvo „Cvetja“ v Gorici,